

Giselle – sama kaunis kui tähevalge öö

Ballett

Adolphe Adam «Giselle»
Rahvusooperis Estonia
Koreograafia Jean Coralli,
Jules Perrot ja Marius Petipa.
Lavastaja Tiit Härm

HEILI EINASTO
tantsu-uuriija

Ta oma kauniduses käib kui selge, tähevalge öö... See Byroni luulereida meenus, kui nägin Olga Rjabikovat nimiosalisena Estonia teatri «Giselle'is» – balletis, mis jõudis esietenduseni juba 11 aastat tagasi.

Pikka lavaelu elavate teostega on see häda, et kord arvustatutena kaovad nad kriitikute (küll aga mitte vaatajate) tähelepanu alt, mistõttu hilisemad koosseisud jäävad sageli avalikkuses kajastamata.

Ma ei tea, millal oli esietendus koosseisul, kus peaosalisteks Olga Rjabikova (Giselle), Sergei Bassalajev (krahv Albert *alias* Loys), Vitali Nikolajev (metsnik Hans) ja Kaire Kasetalu (Myrtha), kuid märkimist väärrib see ometi.

Vaga vesi, sügav põhi

Giselle on üks neid rolle, mis on juba 160 aastat olnud baleriinidele proovikiviks, sest muutub ja Giselle lihast ja verest taluneist ebamaiseks viirastuslikuks viliks, mis tähendab ka tantsus kahte eri kvaliteeti.

Olga Rjabikova talupiiga Giselle'i kohta meenub vana sõna: vaga vesi, sügav põhi. Juba esimeses väljatulekus võib tema vahenditus ja siirus – ilmselt just need iseloomujooned vallutasid Sergei Bassalajevi üdini aristokraatliku Albert'i, sest tema mõrsja Bathilde on Ingrid Iteri kehastuses läbi-lõhki aadlidaam igas väiksemaski žestis, milles on väljapeetud, kuid pisut maanerlikku elegantsi.

Kui Rjabikova Giselle kokeerib, nagu seda balleti alguse «pingistseenis», siis teeb ta seda lihtsa veetlusega. Ta usaldab ja armastab oma Loys'd kogu olemusega, aga selle olemuse sügavus ilmneb täiel määral alles hullumistseenis ja teises vaatuses.

Kui metsnik näitab talle armastatu aadlipäritolu reetvat mõõka, siis usub Rjabikova

Olga Rjabikova särab Estonias Giselle'ina.

Harri Rospu

bi neoklassikaliselt kõrged jalatõsted, mille on toonud kaasa konkursside võistluslikkus, pigem peaks lavastaja Tiit Härm seadma tema liikumised horisontaaljoont rõhutama, mis toonitaks Rjabikova kergust ja lennukust.

Väärikad partnerid

Rjabikova Giselle'i väärrikaks partneriks on Sergei Bassalajevi kehastatud krahv Albert *alias* Loys, kelle rafi-

isegi kättemaksus meestele (antud juhul eelkõige Hansule) on pigem kainen kohust kui raevu, sest viimane on maine kirk.

Sellest eemalolevast seisundist ehmatab ta välja Giselle'i elu eest palumine. Kasetalu Myrtha on jahmunud, mõistmatu ja ehk virvendab temas isegi kerge kadedus, et Giselle'is on säilinud veel inimlikud tunded, mis temal ammu unustanud

muutub ja Giselle'ist veerest taluneist ebamaiseks viirastuslikuks viliks, mis tähendab ka tantsus kahte eri kvaliteeti.

Olga Rjabikova talupiiga Giselle'i kohta meenub vana sõna: vaga vesi, sügav põhi. Juba esimeses väljatulekus võib tema vahenditus ja siirus – ilmselt just need iseloomujooned vallutasid Sergei Bassalajevi üdini aristokraatliku Albert'i, sest tema mõrsja Bathilde on Ingrid Iteri kehastuses läbi-lõhki aadlidaam igas väiksemaski žestis, milles on väljapeetud, kuid pisut maoneerlikku elegantsi.

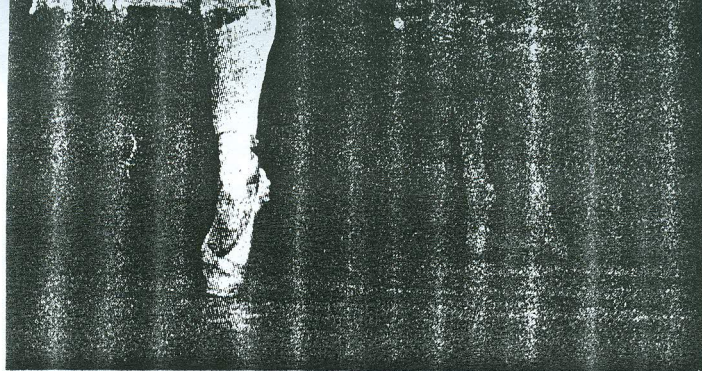
Kui Rjabikova Giselle'le koteerib, nagu seda balleti alguse «pingitseenis», siis teeb ta seda lihtsa veetlusega. Ta usaldab ja armastab oma Loys'd kogu olemusega, aga selle olemuse sügavus ilmneb täiel määral alles hullumistseenis ja teises vaatuses.

Kui metsnik näitab talle armastatu aadlipäritolu reetvat mõõka, siis usub Rjabikova Giselle'le ikkagi pigem Loys'd kui kindlat asitõendit – ja alles Bathilde'i selgituse kaudu jõuab temani tõde Albert'i kahepalgelisusest.

Just see usalduse kuritarvitamine sunnib Rjabikova Giselle'i kätt enda külge panema, sest kui pole võimalik inimesi usaldada, ei ole ka elul mõtet. Vilina esmakordselt meie ette astudes on Rjabikova Giselle maailmale suletud, kerge ja peaaegu läbipaistev vari.

Juba esimeses vaatuses paistis Rjabikova Giselle silma oma imelise kerguse ja liigutuste graatsiaga, kuid teises vaatuses on see puhastunud maise elu taagast. Albert'i ilumini ja meest ähvardav oht toovad esile Rjabikova Giselle'i vagaduses peituvad süvahoovused, mis ei lase tal loobuda armastusest Albert'i vastu, olgu too nii väärutu kui tahes.

Rjabikova Giselle'ile ei so-

Olga Rjabikova särab Estonias Giselle'ina.

Harri Rospu

bi neoklassikaliselt kõrged jalatõsted, mille on toonud kaasa konkursside võistluslikkus, pigem peaks lavastaja Tiit Härm seadma tema liikumised horisontaaljoont rõhutama, mis toonitaks Rjabikova kergust ja lennukust.

Väärikad partnerid

Rjabikova Giselle'i väärrikaks partneriks on Sergei Bassalajevi kehastatud krahv Albert *alias* Loys, kelle rafineeritus toob Rjabikova vahetu lihtsuse teravalt esile. Bassalajevi Albert võtab algul kohtumisi Giselle'iga kui erutavat rollimängu (nüi põnev on mängida talupoega!) ja alles neiu surm toob ta teadvusse tööga, et tunnetega ei sobi mängida isegi mitte aadlimehel.

Just Bassalajevi Loys' elegantne tähelepanelikkus aitab mõista, miks Giselle'ile jäävad võõraks Vitali Nikolajevi Hansu tormakad lähenemiskatsed. Tantsija toob nüansirikkalt esile metsniku erinevate tundevarjundid: mõningase tahumatuse, kerge solvumise, et Giselle tema lillekimpu isegi märganud ei ole, kättemaksuhimu...

Vilide hauatagune maailm on Myrtha valitseda, kes Kaire Kasetalu esituses teeb seda väljapeetud väarikusega, maailmast eraldatud isetusega –

isegi kättemaksus meestele (antud juhul eelkõige Hansule) on pigem kainet kohust kui raevu, sest viimane on maine kirk.

Sellest eemalolevast seisundist ehmatab ta välja Giselle'i Albert'i elu eest palumine. Kasetalu Myrtha on jahmunud, mõistmatu ja ehk virvendab temas isegi kerge kadedus, et Giselle'is on säilinud veel inimlikud tunded, mis temal ammu ununenud.

.....

Juba esimeses vaatuses paistis Rjabikova Giselle silma oma imelise kerguse ja liigutuste graatsiaga, kuid teises vaatuses on see puhastunud maise elu taagast.

.....

Just sellest kadedusevirvendusest tuleneb Kasetalu Myrtha vastuseis Giselle'i palvetele, just see näib ajendavat teda tema kavalale käigule sundida Giselle tantsima, teades, et see meelitab mehe risti kaitsva varju alt välja armastatuga ühinema – ja nii võiks armutantsu saada mehele ka surmatantsuks.

Kuid koit, mille saabumist kuulutab hommikupalvusele kutsuv kirikukell, teeb Myrtha plaani võimatuks ja kahetsusega peab vilide valitsejanna oma lüüasaamist tunnistama.